EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2026.6.3.
COM(2026) 203 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Csehország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

{SWD(2026) 203 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Csehország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) Az (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (EUMSZ) meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában.

(2) 2025. július 16-án a Bizottság elfogadta az Európai Gazdasági, Társadalmi és Területi Kohéziós, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési, Halászati és Tengeri, Jóléti és Biztonsági Alap 2028 és 2034 közötti időszakra történő létrehozásáról, valamint az (EU) 2023/955 és az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet módosításáról szóló rendeletre irányuló javaslatát[2]. A javaslat célja, hogy a pénzügyi struktúra

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Gazdasági, Társadalmi és Területi Kohéziós, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési, Halászati és Tengeri, Jóléti és Biztonsági Alap 2028 és 2034 közötti időszakra történő létrehozásáról, valamint az (EU) 2023/955 és az (EU,

széttagoltságának csökkentése révén növelje az uniós finanszírozás hatékonyságát, és az EUMSZ 175. cikkével összhangban támogassa a tagállamokat gazdaságpolitikájuk összehangolásában.

(3) A Bizottság 2025. november 25-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2026. évi jelentést, amelyben Csehországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, az európai unióbeli humán tőkéről szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2026. április 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást[3], 2026. március 9-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést és a humán tőkéről szóló ajánlást.

(4) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az Unió globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű három transzformatív tényezőt határoz meg a fenntartható gazdasági növekedés kulcsfontosságú pilléreként: innováció, dekarbonizáció és versenyképesség, biztonság. Az európai szemeszter igazodik a versenyképességi iránytűhöz, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon a Bizottság stratégiai céljaival, és olyan egységes megközelítésbe helyezze a gazdasági kormányzást, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

(5) A gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere 2026-ban is a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) végrehajtásával párhuzamosan zajlik, amely immár az utolsó szakaszába lépett[4]. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a kohéziós politikai forrásokkal együtt kulcsfontosságúak voltak az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervekkel szemben elvárás volt, hogy hatékonyan kezeljék az elmúlt ciklusok során kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét, és az európai kohéziós politika keretében finanszírozott programoknak is figyelembe kellett venniük az országspecifikus ajánlásokat. Az RRF végének közeledtével továbbra is alapvető fontosságú, hogy a tagállamok fenntartsák az RRF keretében támogatott és végrehajtott reformokat, mindenekelőtt azokat, amelyek hozzájárulnak az országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások kezeléséhez.

(6) A Bizottság 2026. június 3-án közzétette a Csehországra vonatkozó 2026. évi országjelentést. Ebben értékelte a releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Csehország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Csehország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Csehország előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Csehország milyen eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtásában, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység csökkentésére vonatkozó

Euratom) 2024/2509 rendelet módosításáról, COM(2025) 565 final. A rendeletjavaslatot jelenleg tárgyalják a társjogalkotók.

[3] HL C, C/2026/2434, 2026.4.28., ELI: *http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj*.

[4] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

kiemelt uniós célok elérésében, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósításában.

(7) A Tanács 2025. január 21-én a Bizottság értékelése és ajánlása alapján ajánlást[5].fogadott el, amelyben jóváhagyta Csehország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét. A terv a 2025–2028-as időszakra vonatkozik, és négy évre elosztott költségvetési kiigazítást irányoz elő. A Tanács a nettó kiadások maximális növekedési rátáira vonatkozóan a következő ajánlást tette: 2025-ben 4,5 %, 2026-ban 2,5 %, 2027-ben 2,6 % és 2028-ban 2,9 %, ami a 2023-as bázisévhez viszonyítva a következő kumulált növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 10,1 %, 2026-ban 12,9 %, 2027-ben 15,8 % és 2028-ban 19,2 %.

(8) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében a Bizottság felhívta a tagállamokat, hogy kérelmezzék a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezésének összehangolt aktiválását[6], és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. Csehország kérése nyomán a Tanács a Bizottság ajánlása alapján 2025. július 8-án ajánlást[7] fogadott el, amelyben engedélyezte Csehország számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáitól. A nemzeti mentesítési rendelkezés aktivált időszaka (2025–2028) lehetővé teszi Csehország számára, hogy újra rangsorolja a kormányzati kiadásokat vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemelése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.

(9) Csehország 2026. április 30-án benyújtotta az elért eredményekről szóló, 2026-os éves jelentését ([8]), amely a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátájának betartását, valamint az európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban megjelölt fő kihívásokra reagáló reformok és beruházások végrehajtását taglalja. Csehországnak az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépülnek.

(10) A reál-GDP növekedése 2025-ben 2,6 %, a HICP-infláció pedig 2,3 % volt. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2026-ban 1,8 %-kal, 2027-ben pedig 2,4 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2026-ban 2,7 %, 2027-ben pedig 2,8 % lesz.

(11) Az Eurostat által szolgáltatott adatok[9] alapján Csehország GDP-arányos államháztartási hiánya a 2024. évi 2,0 %-ról 2025-ben 2,1 %-ra nőtt. A hiány

---

[5] A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Csehország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C, C/2025/666, 2025.2.10., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/666/oj).

[6] A Bizottság közleménye – A megnövekedett védelmi kiadások kezelése a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében, Brüsszel, 2025.3.19., C(2025) 2000 final.

[7] A Tanács ajánlása (2025. július 8.) a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától való eltérés Csehország számára történő engedélyezéséről (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása) (HL C, C/2025/3962, 2025.8.20., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3962/oj).

[8] Az elért eredményekről szóló 2026. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

[9] Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

2025. évi növekedése főként a közberuházások növekedését és a megújuló energiaforrásokhoz nyújtott állami támogatások növekedését tükrözi. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése 2026-ban a GDP 2,8 %-ának, 2027-ben pedig a GDP 2,9 %-ának megfelelő hiányt valószínűsít. A 2026. évi növekedés főként az energiavállalatok rendkívüli nyereségére kivetett adó teljes kivezetését, valamint azt tükrözi, hogy a kormány átvette a villamosenergia-fogyasztóktól a megújulóenergia-adó megfizetését. A hiány 2027. évi növekedése főként az EU-ból származó tőketranszferek csökkenését tükrözi, amelyet nagyjából ellensúlyoz a szociális ellátásokra és az állami beruházásokra fordított kiadások csökkenése.

(12) A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal[10] 2025-ben nagyjából semleges volt. Az előrejelzés szerint 2026-ban a GDP 0,7 %-ának megfelelő mértékben expanzív, 2027-ben pedig a GDP 0,6 %-ának megfelelő mértékben restriktív lesz.

(13) Az Eurostat által szolgáltatott adatok[11] alapján Csehország GDP-arányos bruttó államadóssága a 2024. évi 43,3 %-ról 2025 végére 44,3 %-ra nőtt. Az adósságráta 2025. évi növekedése főként az adósságnövelő SFA-tételeket és – kisebb mértékben – a negatív elsődleges egyenleget tükrözi, amelyet részben ellensúlyoz a nominális GDP-növekedés. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a GDP-arányos államadósság 2026 végére 45,8 %-ra, 2027 végére pedig 47,2 %-ra nő tovább. A 2026-os és 2027-es növekedés főként a negatív elsődleges egyenleget és kisebb mértékben az adósságnövelő SFA-tételeket tükrözi, amelyeket részben ellensúlyoz a nominális GDP-növekedés.

(14) Az Eurostat adatai[12] alapján Csehország teljes védelmi államháztartási kiadása 2025-ben a GDP 1,2 %-át tette ki. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint 2026-ban is ugyanezen a szinten marad. Ez a 2021-es referenciaévhez képest GDP-arányosan 0,3 százalékpontos növekedésnek felel meg.

(15) Az Unió továbbra is szembesül az energiaellátási zavarok és a fokozott áringadozás kockázatával, amit tovább súlyosbítanak a globális olaj- és gázpiacokat érintő geopolitikai feszültségek. A 2022–2023-as energiaválság tapasztalatai azt mutatják, hogy a széles körű és nem célzott intézkedések jelentős költségvetési terhekkel járnak, és társadalmilag és gazdaságilag nem hatékonyak. A közel-keleti háború 2026. februári kitörése óta Csehország költségvetés-politikai intézkedéseket fogadott el a magas energiaárak háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt hatásának enyhítése érdekében[13], nevezetesen a dízel jövedéki adójának 2026. május 31-ig tartó, nem célzott csökkentését. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint ezen intézkedés költségvetési terhe 2026-ban várhatóan a GDP kevesebb mint 0,1 %-át teszi ki. A

[10] A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma, amely a nemzeti és az uniós finanszírozású költségvetési intézkedések összesített hatásából eredő gazdasági impulzust tükrözi. A költségvetési irányvonal i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó elsődleges kiadások változása közötti különbözetként mérhető, de az elsődleges kiadások tartalmazzák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat.

[11] Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

[12] Eurostat, Kormányzati kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG).

[13] Ez a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzésének zárónapján (2026. május 4.) fennálló helyzetet tükrözi.

Bizottság becslései szerint, ha ez az intézkedés 2026 végéig hatályban maradna, költségvetési terhe 2026-ban a GDP 0,1 %-át tenné ki.

(16) A Bizottság számításai alapján Csehországban a nettó kiadások 2025-ben 4,9 %-kal 2024-ben és 2025-ben pedig összesen 6,0 %-kal nőttek. A nettó kiadások növekedése 2025-ben meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, ami éves szinten a GDP 0,2 %-ának megfelelő eltérésnek felel meg. 2024-et és 2025-öt együtt vizsgálva a nettó kiadások kumulált növekedési rátája az ajánlott maximális növekedési ráta alatt marad[14].

(17) A Bizottság számításai alapján Csehországban a nettó kiadások 2026-ban várhatóan 6,4 %-kal, 2024-ben, 2025-ben és 2026-ban pedig összesen 12,7 %-kal nőnek. A nettó kiadások előre vetített növekedése 2026-ban meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, éves szinten a GDP 1,5 %-ának megfelelő eltérést eredményezve. 2024-et, 2025-öt és 2026-ot együttesen tekintve a nettó kiadások kumulált növekedési rátája az ajánlott maximális növekedési ráta alatt marad, ami összesen a GDP 0,1 %-át kitevő eltérésnek felel meg. A várható eltérés a védelmi kiadásokra vonatkozó jelenlegi előrejelzések alapján a nemzeti mentesítési rendelkezés nyújtotta mozgástéren belül van.

(18) Csehország 2024-ben jogszabályi reformokat fogadott el a nyugdíjakra vonatkozóan régóta fennálló országspecifikus ajánlás alapján. A költségvetés fenntarthatósága azonban továbbra is veszélyben van. Csehországban az időskori függőségi ráta (az idősek munkaképes korúakhoz viszonyított aránya) az előrejelzések szerint 2030 után gyorsan nőni fog. A kormány a közelmúltban azt javasolta, hogy a nyugdíjindexálást a reálbérek növekedésének felére emeljék (a jelenlegi reálbér-növekedés egyharmada helyett), és emellett növeljék az idősebb nyugdíjasokra vonatkozó nyugdíjindexálást is. 2025-től a dolgozó nyugdíjasok társadalombiztosítási kedvezményre jogosultak, és a kormány nemrégiben javasolta a jövedelemalapú nyugdíjkomponensük növelését. Az idősebb munkavállalók foglalkoztatásban maradásának további ösztönzése hozzájárulna a költségvetés fenntarthatóságával kapcsolatos kockázatok csökkentéséhez.

(19) A tartós strukturális hiány és a kiadási nyomás rávilágít arra, hogy jobb minőségű államháztartásra van szükség. Csehország a költségvetési fenntarthatósággal kapcsolatos, az alacsonytól a közepesig terjedő kockázatokkal néz szembe. Tekintettel azonban a – például a népesség elöregedéséből, az éghajlatváltozásból és a gazdasági növekedési modell kihívásaiból eredő – közép- és hosszú távú kiadási nyomásra, további reformokra van szükség a versenyképesség, a termelékenység és a fenntarthatóság fokozása érdekében. A kormány kihívásokkal néz szembe az államháztartás rangsorolása és a kiadások legproduktívabb felhasználása, az adó- és szociális ellátórendszerek hatékonyabbá tétele – különösen a munkaerőpiacon és a szociális biztonság terén –, valamint a szolgáltatások minőségének javítása terén, többek között az oktatás és az egészségügy területén. A kiadási oldalt tekintve Csehország azon kevés tagállamok egyike, amelyeknél a teljesítményalapú költségvetés-tervezés vagy a kiadások felülvizsgálata nem bevett gyakorlat. A kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy prioritásként kezeli a közpénzek hatékony és átlátható felhasználását, összhangban az állami költségvetéssel és a stratégiai beruházásokkal. Mindazonáltal még nincs tervben a közelmúltban tesztelt

[14] Mivel Csehország a nemzeti mentesítési rendelkezés alapján rugalmasságban részesül, a megfelelés értékelése ez utóbbi összehasonlításra összpontosít.

teljesítményalapú költségvetés-tervezés és a kiadási felülvizsgálatok folytatása. Csehország számára előnyös lenne, ha a hagyományos inputalapú költségvetési struktúráról teljesítményorientált rendszerre térne át, amely – többek között a kiadási felülvizsgálatok és az eredményalapú mutatók szisztematikus alkalmazása révén – integrálja a teljesítményadatokat a költségvetési döntéshozatalba. Ehhez megalapozott intézményi és jogalkotási keretre is szükség lenne, amely biztosítja, hogy a kiadási felülvizsgálatok megállapításai és a teljesítményre vonatkozó információk szisztematikusan tükröződjenek a költségvetési döntéshozatalban, a kiadások rangsorolásában és a közpolitikák kialakításában.

(20) A helyi és regionális önkormányzatok, a szociális partnerek, a civil társadalom és más érdekelt felek szisztematikus, érdemi és időben történő bevonása továbbra is alapvető fontosságú az uniós finanszírozási eszközök sikeres végrehajtásával kapcsolatos széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében, valamint az európai szemeszter keretében.

(21) Csehországban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA), az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) és a Kohéziós Alapból (KA) nyújtott támogatást magában foglaló kohéziós politikai programok végrehajtása mind a projektek kiválasztása, mind a kifizetések tekintetében meghaladja az uniós szintű átlagos ütemet. Fontos megőrizni a jelenlegi lendületet, ugyanakkor maximalizálni kell a beruházások gyakorlati hatását. Csehország a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése érdekében. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a Csehország által a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálata során azonosított új beruházásokat, különösen a félidős felülvizsgálatról szóló rendeletben[15] meghatározott öt prioritáshoz kapcsolódó beruházásokat gyorsan és hatékonyan hajtsák végre.

(22) Csehország számos kihívással néz szembe a közigazgatással, a dekarbonizációval, a munkaerőpiaccal, az oktatással, a tőkepiacokkal, az innovációval és az üzleti környezettel kapcsolatban.

(23) Csehország üzleti környezetét akadályozza a közigazgatás alacsony kapacitása. A közigazgatás különösen nehezen vonzza, tartja meg és fejleszti a tehetségeket. A közigazgatásban például közel egy évtizede mind reálértéken, mind a magánszektorhoz képest csökkennek a fizetések. A prágai vezetői, informatikai és szakértői pozíciók esetében a magánszektorhoz képest a különbség körülbelül 46 %. A központi közigazgatásban a vezetői szerepek stabilitása is nagyon alacsony: minden egyes kormányváltás után a névlegesen nem politikai felső vezetés több mint 40 %-át lecserélik. Az elbocsátásokat gyakran átszervezésnek minősítik, ami korlátozza a jogvédelmet. A parlament elé terjesztettek egy, a közszolgálat reformjára irányuló jogalkotási javaslatot. Mivel nem áll rendelkezésre hatásvizsgálat, annak hatásait ebben a szakaszban nehéz felmérni. Emellett a hátrányos helyzetű régiók (Karlovarský, Ústecký és Moravskoslezský) továbbra is korlátozott adminisztratív kapacitással rendelkeznek; e régiók a gazdasági fejlődéssel és a humán tőkével kapcsolatos strukturális kihívásokkal néznek szembe, ami a regionális versenyképesség és növekedés gátját jelenti. Növelni lehetne a közigazgatás

[15] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/1914 rendelete (2025. szeptember 18.) az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról.

kapacitását, például a munkalehetőségek jobb kommunikálása, a vezetők jobb kiválasztása és továbbképzése, a rugalmasabb és magasabb fizetések – különösen a vezetői és szakértői munkakörök esetében –, a központi közigazgatásban dolgozó vezető köztisztviselők fokozott jogi védelme és az adminisztratív terhek csökkentése révén.

(24) Csehország széttagolt önkormányzati irányítása és elavult önkormányzati adófelosztási szabályai nem ösztönzik a gazdasági fejlődést, nem tükrözik pontosan a különböző méretű önkormányzatok által nyújtott szolgáltatások költségeit, akadályozzák a területi kohéziót, és jelentős, nem befektetett megtakarításokat eredményeznek. Az OECD-országokkal összehasonlítva Csehországban vannak a legkisebb helyi önkormányzatok. Ez magában foglalja Prágát, a fővárost is, amely a nemzeti GDP több mint 25 %-át adja, és 57 helyi önkormányzatra tagolódik. Emellett a helyi önkormányzatok közötti együttműködés jogi kerete fejletlen, ami megakadályozza őket abban, hogy olyan területeken, mint a területrendezés és a közlekedés, hatásköreiket önkormányzati szövetségekre ruházzák át. Csehország helyi önkormányzatai rendelkeznek a legnagyobb GDP-arányos megtakarításokkal az EU-ban. A széttagoltság mellett ezek a jelentős megtakarítások az adófelosztási szabályok (*rozpočtové určení daní*) eredményei. Az említett szabályok szerint a bevételek jelentős részének elosztása az állandó lakosok száma alapján történik. Ugyanakkor nem ösztönzik kellőképpen a gazdasági fejlődést (különösen az építőipart), és pontatlanul tükrözik a regionális központok által nyújtott szolgáltatások tényleges költségét.

(25) A területrendezési és engedélyezési eljárások továbbra is összetettek és lassúak, ami jelentős mértékben korlátozza az üzleti környezetet, a versenyképességet, valamint növeli a gazdasági és kereskedelmi fejlődés költségeit. Közvetve növelik az energiaköltségeket is (az energetikai infrastruktúra lassabb kiépítése miatt), megnehezítik az emberek számára, hogy közelebb kerüljenek munkájukhoz (a kevésbé megfizethető lakhatás miatt), és visszafogják a digitális átállást (a kulcsfontosságú digitális infrastruktúra lassú kiépítése miatt). Csehország például az egyik legalacsonyabb lefedettséggel rendelkezik az EU-ban a nagyon nagy kapacitású hálózatok és az FTTP tekintetében. A területrendezési szabályok különösen nagy terhet jelentenek a nagyvárosokban, ahol a városi tervek aktualizálása több mint egy évtizedet vehet igénybe. A helyzet javítható lenne például a területrendezéssel kapcsolatos felelősségi köröknek az állam és az önkormányzatok közötti újraelosztásával, valamint a kis- és nagytelepülésekre vonatkozó tervezési követelmények differenciálásával. Ami az építési engedélyezést illeti, némi előrelépés történt, különösen az állami infrastruktúrával és a digitalizációval foglalkozó szakhatóság létrehozásával. Még mindig kevés bizonyíték támasztja alá azonban azt, hogy gyorsabbá vált az engedélyezés. A digitalizáció – többek között az interoperabilitás –, valamint az építési irodák kapacitásának és irányításának további javítása felgyorsíthatja a folyamatot.

(26) A lakhatás megfizethetősége alacsony és csökken. Az elmúlt évtizedben Csehországban a lakásárak jövedelemhez viszonyított aránya a harmadik legnagyobb ütemben nőtt az EU-ban. A megfizethetőség különösen alacsony a városokban, ahol az emberek 11,2 %-a jövedelmének több mint 40 %-át lakhatásra fizeti. A mediánjövedelem 60 %-ánál kevesebbet keresők esetében ez az arány 43,4 %. A szociális lakások rendelkezésre állása az egyik legalacsonyabb az EU-ban, és több mint 160 000 embert érint a hajléktalanság és a lakhatásból való kirekesztettség. Az ingatlanadózás jelenlegi kerete nem biztosít megfelelő ösztönzőket a helyzet

kezeléséhez. A rendszeres ingatlanadókból származó bevételek nagyon alacsonyak, a GDP 0,4 %-át teszik ki (az EU-ban: 1,8 %), és a rövid távú szálláshely-szolgáltatás kezelése kedvezőbb, mint a hosszú távú bérbeadásé. Az ingatlanadók növelése és piaci értékhez kötése, valamint a rövid távú szálláshely-szolgáltatás kedvező adóügyi megítélésének megszüntetése ösztönözné az üres és a rövid távú szálláshely-szolgáltatásra szánt lakások hosszú távú bérbeadási piacon való megjelenését és a sűrűbb építkezést. A kereslet is csökkenne azáltal, hogy csökkenne a jelzáloghitel-kamatok személyi jövedelemadóból való levonhatósága. A kínálati oldalon – a jobb területrendezésen, az építési engedélyezésen és az önkormányzati ösztönzőkön túl – a lakásállományt az állami és a nonprofit szektor lakásépítésbe és -felújításba történő beruházásainak növelésével is növelni lehetne.

(27) A cseh háztartások megtakarítási rátája magasabb az uniós átlagnál, de pénzügyi eszközeik nagy részét továbbra is készpénzben és betétekben tartják. Ugyanakkor a tőzsdén jegyzett részvényekbe és kötvényekbe történő közvetlen befektetéseik továbbra is korlátozottak, csakúgy, mint a biztosítási termékeken és nyugdíjalapokon keresztül lebonyolított befektetések, amelyek jelentősen elmaradnak az uniós átlagtól, és annak ellenére, hogy a befektetési alapokon keresztül a korábbiakhoz képest nagyobb arányban fektettek be. A magánmegtakarítások tőkepiacokra való átirányítása további értékes finanszírozást szabadíthat fel a vállalkozások számára, és növelheti a tőzsdén jegyzett részvények és kötvények mint üzleti finanszírozási források jelenleg nagyon alacsony arányát.

(28) A közelmúltban bevezetett hosszú távú befektetési termék alkalmazása pozitív volt, de kialakítását esetleg módosítani kell annak érdekében, hogy biztosítsa az addicionalitást más hosszú távú megtakarítási eszközökkel, például a harmadik pillérhez tartozó nyugdíjalapokkal szemben. Támogatni kell a harmadik pillérbe tartozó nyugdíjalapokban való részvételi arányt, ösztönözve a magasabb járulékokat, különösen a fiatalabb és alacsonyabb jövedelmű munkavállalók esetében. Ha a harmadik pillérbe tartozó nyugdíjalapokból nagyobb összeget különítenének el a tőkebefektetésekre, az javítaná szerény megtérülési profiljukat és vonzerejüket. Ezt a diverzifikáltabb hosszú távú befektetési stratégiák feltételeinek megteremtésével lehetne előmozdítani, valamint felül lehetne vizsgálni azokat a szabályozási jellemzőket és alapértelmezett befektetési lehetőségeket, amelyek korlátozzák a részvényjellegű kitettséget, a befektetési rugalmasságot és a megfelelő kifizetési lehetőségeket, ösztönözve az erős járadékelemet. Az alapok hozamait és díjait összehasonlító állami nyugdíj-eredménytábla, valamint a felhalmozott köz- és magánjogosultságokat bemutató nyugdíj-nyomonkövetési rendszer fokozná az átláthatóságot, a versenyt és a tudatosságot.

(29) Az innovatív vállalkozások korlátozottan férnek hozzá banknak nem minősülő pénzintézetek által nyújtott finanszírozáshoz, mivel a cseh magántőke- és kockázatitőke-ökoszisztéma széttagolt és fejletlen, és az innovatív vállalkozások finanszírozásának jelentős része külföldi befektetőktől származik. Az intézményi és lakossági befektetők tőzsdén jegyzett és nem jegyzett részvényekben, kockázati tőkében és magántőkében való nagyobb részvételének ösztönzése elősegítené a vállalkozások rendelkezésére álló hosszú távú kockázati tőke körének bővítését. Ebben az összefüggésben a belföldi intézményi befektetőktől, például biztosítóktól és nyugdíjalapoktól való lejárat előtti kivonások visszaszorítására irányuló további erőfeszítések javítanák azon képességüket, hogy többet fektessenek be a hosszabb befektetési horizonttal rendelkező eszközosztályokba.

(30) Az állami támogatás nyújtására, valamint az intézményi és lakossági befektetők magántőke- és kockázatitőke-finanszírozásba való bevonására irányuló meglévő erőfeszítéseket tovább kell bővíteni a pénzügyi eszközök – többek között az „alapok alapja” struktúrák és a megfelelő kockázatmentesítési mechanizmusok – szélesebb körű alkalmazása révén. Ezek az eszközök segíthetnek magánfinanszírozást mozgósítani az innovatív és növekedésorientált vállalkozások számára, ezáltal támogatva a versenyképességet és a gazdaság dekarbonizációját. Ehhez meg kell erősíteni a Nemzeti Fejlesztési Bank megfelelő irányítási kapacitását az ilyen eszközök hatékony kialakítása és alkalmazása érdekében.

(31) Csehország számos intézkedést fogadott el innovációs ökoszisztémájának javítása érdekében, de további intézkedésekre van szükség kutatási és innovációs potenciáljának kiaknázásához. A munkavállalói részvényopciós terv 2025. évi reformja növeli a rendszer vonzerejét az induló innovatív vállalkozások számára, és folyamatban van az induló innovatív vállalkozásokról szóló új jogszabály kidolgozása, amelynek célja az innovatív vállalkozásokra vonatkozó szabályozási keret javítása. Erre azért van szükség, mert az adminisztratív akadályok továbbra is terhet rónak a cseh vállalkozásokra: 71 %-uk a szabályozást a beruházások akadályának tekinti, és az innovációs teljesítmény az uniós átlag alatt marad. Emellett a cseh vállalkozások elmaradnak az uniós átlagtól a fejlett digitális eszközök bevezetése terén, és a vállalkozások digitális intenzitása továbbra is nagyrészt stagnál, gyakran a digitális készségek hiánya és a pénzügyi korlátok miatt. A kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló (2027-től hatályos) új jogszabály célja a tudástranszfer előmozdítása és a rugalmas K+F-finanszírozás lehetővé tétele, de a kutatás kereskedelmi hasznosítására irányuló intézményi ösztönzők, valamint a tudományos élet és az üzleti világ közötti kapcsolatok továbbra is gyengék. A K+F-adólevonások reformjának célja, hogy vonzóbbá tegye a rendszert, de a program végrehajtásának kiszámíthatóságát javító további lépések előnyösek lennének, mivel a kutatásban tevékenykedő vállalkozásoknak csak 30 %-a profitál belőle. A kutatási potenciált tovább korlátozza a K+F-kiadások csökkenése (2024-ben a GDP 1,8 %-a) és alacsony hatékonysága, amelyet a kutatási rendszer nagy fokú széttagoltsága akadályoz.

(32) Az importált fosszilis tüzelőanyagoktól való tartósan magas függőség kiszolgáltatottá teszi a cseh gazdaságot az ár- és kínálati sokkhatásokkal szemben, ami kockázatot jelent az ország gazdasági biztonságára és hosszú távú versenyképességére nézve. A végsőenergia-fogyasztás legnagyobb és egyre növekvő, elsősorban a fosszilis tüzelőanyagok égetéséből származó részét a közlekedési ágazat teszi ki. A kibocsátásmentes járművek elterjedése még mindig jelentősen elmarad az uniós átlagtól. A REPowerEU részeként elfogadott reformokat a kibocsátásmentes mobilitás fellendítését célzó további intézkedésekkel kell kiegészíteni. Ez magában foglalhatja például a kibocsátásmentes személygépkocsik és kisteherautók autópályadíj alóli mentességének fenntartását, valamint a kibocsátásmentes nehézgépjárművek útdíjfizetés alóli mentességének biztosítását a nagy méretű cseh árufuvarozási ágazat dekarbonizációjának elősegítése érdekében. Az ilyen dekarbonizációs erőfeszítéseknek kezelniük kell a megfizethető és hozzáférhető kibocsátásmentes tömegközlekedési lehetőségek alacsony rendelkezésre állását is, amely akadályozza a mobilitást és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést, különösen az alacsony jövedelmű háztartások számára, mégpedig a regionális összeköttetések javítása, a szolgáltatásoknak a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások számára való megfizethetőbbé tétele, valamint adott esetben az igény szerinti közlekedési rendszerek támogatása révén. Az ágazat energiafogyasztása továbbra is magas, bár az elmúlt években csökkent, ami a hatékonyság javulását és a strukturális változásokat

tükrözi. A dekarbonizációhoz és az ipari versenyképességhez vezető költséghatékony út biztosítása érdekében az energiahatékonyságba és a villamosításba való további beruházásokra van szükség. Pozitív fejlemény, hogy a cseh ipar fokozatosan a nagyobb volumenű zöld technológiák létrehozása felé mozdul el. A fosszilis tüzelőanyagok továbbra is a villamosenergia-termelés meghatározó forrásai, 2025-ben a teljes termelés mintegy 40 %-át tették ki. Mivel a távfűtés változatlanul nagyrészt fosszilis tüzelőanyagokon alapul, további erőfeszítésekre van szükség az ágazat dekarbonizációja, valamint a megújuló energiaforrásokon alapuló fűtés és hűtés támogatása érdekében. Emellett Csehországban nem használják ki kellőképpen a környezetvédelmi adózást.

(33) Csehország villamosenergia-szerkezetében a megújuló energiaforrások aránya 16,6 %-on stagnált, ami 2025-ben a második legalacsonyabb arány az EU-ban. A villamosenergia-árakat továbbra is nagyrészt a drága földgáz határozza meg, amely továbbra is meghatározó szerepet tölt be marginális árképzési technológiaként. Bár a REPowerEU keretében végrehajtott reformok hozzájárultak az egyszerűsített engedélyezési eljáráshoz, a szélenergia-potenciál nagyrészt kiaknázatlan maradt. A megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeknek a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részeként várhatóan 2026 augusztusáig történő kijelölése lehetővé teszi a nagy méretű megújulóenergia-létesítmények gyorsabb fejlesztését, hozzájárulva a megfizethetőbb energiaárakhoz és a külső kockázatoknak való alacsonyabb kitettséghez. A megújuló energiaforrásokba beruházók számára a hosszú távú biztonság hiánya továbbra is jelentős strukturális akadályt jelent azok bevezetése előtt. Energiaaukciók indításával és hosszú távú szerződések nagyobb léptékű kialakításával lehetővé lehetne tenni a nagy léptékű megújulóenergia-projektek hagyományos támogatási rendszereken túlmutató növekedését, és az energiaigényes iparágak dekarbonizálására is lehetőségeket lehetne teremteni.

(34) Csehország villamosenergia-hálózatának kapacitása korlátozott, és a hálózatok korszerűsítésre szorulnak, ami továbbra is visszafogja a megújuló energiaforrások gyors elterjedését. A villamosenergia-hálózati beruházások még mindig elmaradnak a villamosítás és a fenntartható mobilitás iránti megnövekedett igények kielégítéséhez szükséges szinttől. A jelentős hálózati infrastrukturális beruházások bevezetése továbbra is késedelmet szenved, különösen a területrendezés és az adminisztratív kapacitás szűk keresztmetszetei miatt. Emellett továbbra is fennállnak a hálózatirányítással kapcsolatos kihívások, például a hálózati csatlakozási sorok és a kihasználatlan kapacitáslekötések, valamint az intelligens fogyasztásmérők lassú bevezetése. Csehország fontos jogalkotási lépéseket tett a nem fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos rugalmasság növelése érdekében, bár az ágazatba történő további beruházások nagyobb stabilitást biztosítanának a piac számára. A villamosenergia-adatközpont (EDC) már rendelkezik energiamegosztási funkciókkal, de az EDC-nek a műszaki és piaci rugalmasság független aggregálását lehetővé tevő végső szakaszait még végre kell hajtani. Ezek lehetővé tennék a rugalmasabb energiaágazatra való átállást, beleértve az új technológiák fejlesztését és integrálását is. A díjreform – beleértve a dinamikus díjrendszer bevezetését is – szintén fontos hiányzó elem a belföldi rugalmasság előnyeinek teljes körű kiaknázásához és a hatékony hálózatkezelés biztosításához.

(35) Csehország előrelépést tett a lakásállomány energiahatékonyságának javítása terén. A felújítási támogatási programok eredményesek voltak, bár a korszerűsítés nagyrészt a családi házakra összpontosult, míg a lakóépületek és a szociális lakások felújítása terén továbbra is lassú az előrehaladás. A középületek felújítása állandó kihívást jelent.

Ebben az alulteljesítő ágazatban az innovatív pénzügyi eszközök bevezetése segítheti a magántőke mozgósítását az energiamegtakarítási beruházásokhoz.

(36) Csehország gyenge rezilienciája az éghajlatváltozás hatásaival szemben és a vízgazdálkodás terén egyre nagyobb kihívást jelent az ipar, a mezőgazdaság és az energiaágazat termelékenysége számára. Csehországban komoly problémát jelent a közigazgatási irányítás és kapacitás színvonala az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással, valamint a vízgazdálkodással kapcsolatos szakpolitikák terén. Végrehajtásukat akadályozza az emberi erőforrások minisztériumok és valamennyi kormányzati szint közötti rendszerszintű hiánya, a felelősségi körök minisztériumok és kormányzati szintek közötti nem egyértelmű megosztása, valamint a hatékony koordinációs keret hiánya. Egy koordinációs rendszer létrehozása, a felelősségi körök meghatározása és az intézményi kapacitás megerősítése biztosítaná az alkalmazkodási politikák ágazatokon átívelő hatékony végrehajtását.

(37) Csehország munkaerőpiacán magas a foglalkoztatási szint: 2025-ben 82,9 %-os volt a foglalkoztatási ráta (az EU-ban: 76,1 %), a munkanélküliségi ráta pedig 2,8 % (az EU-ban: 6,0 %) – mindkét arány a legjobban teljesítők közé tartozik az EU-ban. A betöltetlen álláshelyek aránya azonban megközelíti az uniós átlagot. A nagyobb munkavállalói mobilitás mellett a betöltetlen álláshelyeket bizonyos népességcsoportok foglalkoztatási szintjének növelésével lehetne betölteni. Idetartoznak a kisgyermekes szülők, a romák és a fogyatékossággal élő személyek. Emellett a becslések szerint 2024-ben a gazdaságilag aktív ukrán menekültek 66 %-át foglalkoztatták; e csoport fele azonban arról számolt be, hogy olyan munkakörben dolgozott, amely nem felelt meg a képesítésének. Ez többek között a külföldi képesítések bonyolult elismerésével és a szabályozott szakmák nagy számával függ össze. A romák foglalkoztatási rátája 2024-ben mintegy 55 % volt (szemben az általános népesség 82,3 %-ával), és a 16 és 29 év közötti fiatal romák közel fele nem foglalkoztatott, valamint oktatásban és képzésben sem részesül (szemben a nemzeti szinten mért 8,6 %-kal), ami aláássa a társadalmi befogadást.

(38) Az adó- és szociális ellátórendszer továbbra is visszatartja a szülőket – különösen az anyákat – a munkába való visszatéréstől. Míg a nők foglalkoztatási rátája 2025-ben 77,5 % volt (az EU-ban: 71,3 %), a nemek közötti foglalkoztatási különbség a 25–34 éves nők körében 2025-ben 32,8 százalékpont volt, ami az egyik legmagasabb az EU-ban. A nemek közötti bérszakadék 2024-ben 18,5 % volt (az EU-ban: 11,1 %), többek között a hosszú szülői szabadság miatt. A második keresők jövedelmének adóztatása 2025-ben meghaladta az uniós átlagot, és az azonos bérszinten az egyedülállókra vonatkozó adóéket. A nem dolgozó házastársakra vonatkozó adójóváírás és a családi ellátások kialakítása visszatartja a szülőket, különösen az anyákat a munkavállalástól. Ami a gyermekgondozási szolgáltatások rendelkezésre állását illeti, 2025-ben a három év alatti gyermekeknek csupán 7,9 %-a vett részt gyermekgondozásban, ami 2023-hoz képest 3,5 százalékpontos javulást jelent, de még mindig messze elmarad a 40,5 %-os uniós átlagtól. Ezt a kevesebb gyermek és a megnövekedett kapacitás egyaránt ösztönözte, de egyes régiókban még több kapacitásra (valamint a kereslet jobb modellezésére) van szükség. A közösségi és otthoni tartós ápolási-gondozási szolgáltatások kapacitása továbbra is fejletlen, ami csökkenti a gondozók – jellemzően a nők – foglalkoztatását, ugyanakkor szélesebb körű kihívásokhoz vezet a gondozás megszervezése terén, többek között az egészségügyben is. A tartós bentlakásos ápolás-gondozásba való állami beruházások aránya Csehországban 14 %-kal magasabb az EU-hoz képest, míg az otthoni szolgáltatásokba való beruházások aránya 20,5 %-kal alacsonyabb, mint az EU-ban, ami rávilágít arra, hogy a népesség gyors

elöregedésével összefüggésben kiegyensúlyozottabb állami beruházási struktúrát kell találni a tartós ápolás-gondozásra vonatkozóan. Az egészségügyi rendszer továbbra is túlzott mértékben támaszkodik a kórházi alapú szolgáltatásokra, magas ágykapacitással, alacsony férőhely-kihasználtsággal és elkerülhető felvételekkel, ami hatékonysági problémákra, valamint az alapellátással és a közösségi ellátással való elégtelen koordinációra utal.

(39) Az adó- és szociális ellátórendszer továbbra is súlyos terhet ró az alacsony jövedelműekre, csökkentve a munkavállalás pénzügyi ösztönzőit a magas, nem levonható járulékok és a juttatásoknak a jövedelmek növekedésével együtt járó csökkentése miatt. Csehországban az egyik legmagasabb a munkát terhelő adóék az átlagbér 50 %-át kereső egyedülálló munkavállalók esetében, ami visszatart a formális foglalkoztatástól, és táplálja a szürkegazdaságot és a dolgozói szegénységet. A munkát terhelő adók kiigazítása enyhítheti ezt a terhet, és több embert ösztönözhet rendes foglalkoztatásra. Emellett Csehországban magas az önálló vállalkozók aránya (13 %, az EU-ban: 9 %), akik számára sokkal alacsonyabb az adózás, mint a hagyományos munkavállalók esetében. A jelenlegi rendszer lehetővé teszi az önálló vállalkozók számára, hogy bevételük 40–80 %-át üzleti költségként levonják, vagy az évi 2 millió CZK-nál kevesebbet keresők számára azt, hogy átalányösszegű adózást válasszanak. Ez az adó jelentősen alacsonyabb annál az adónál, amelyet egy hasonló keresetű hagyományos munkavállaló fizetne, és a magas jövedelmű önálló vállalkozók csak egynegyedét fizetik annak az adónak, amelyet egy egyenértékű munkavállaló fizetne. Az átalánykifizetések emelésére irányuló közelmúltbeli reformot 2026 márciusában visszafordították, és a minimális nyugdíjértékelési alapot megtartották az átlagbér 35 %-án. A magas jövedelműekre vonatkozó mentességek megszüntetése javíthatja a méltányosságot és csökkentheti a munkaerőpiaci torzulásokat.

(40) Tekintettel arra, hogy a humán tőke döntő szerepet játszik az Unió versenyképességének és stratégiai autonómiájának fokozásában, a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy a tagállamok hozzanak intézkedéseket a humán tőkével kapcsolatos, a versenyképességet akadályozó strukturális kihívások sürgős kezelése érdekében a készségek és az oktatás területén. A Csehországnak címzett 2026. évi országspecifikus ajánlások hozzájárulhatnak az unióbeli humán tőkéről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásához.

(41) A felsőoktatásban való viszonylag alacsony részvétel és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya súlyosbítja a szakképzett munkaerő hiányát, különösen a kevésbé fejlett régiókban. A 25–34 évesek körében a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya továbbra is a legalacsonyabbak között van az EU-ban (36 %, az EU-ban: 2025-ben 45 %), ami jóval elmarad a 45 %-os uniós céltól. A felsőoktatásba beiratkozottak teljes száma a 2020 és 2023 közötti enyhe növekedés ellenére továbbra is alacsony, és a lemorzsolódási arány továbbra is tartósan magas, különösen az információs és kommunikációs technológiák (IKT), a mezőgazdaság és a szolgáltatások terén. A cseh felsőoktatási intézményekben a lemorzsolódás magas arányának egyik oka a diákoknak nyújtott megfelelő pénzügyi támogatás és pályaorientáció hiánya, valamint a program és a diákok elvárásai közötti eltérések. A megfizethető lakhatás továbbra is az egyik fő kihívás. A diákok – köztük a fogyatékossággal élők – elégtelen támogatása korlátozza a felsőoktatáshoz való hozzáférésüket, az abban való részvételüket és annak sikeres elvégzését.

(42) A STEM-programokban való részvétel továbbra is valamivel alacsonyabb az uniós átlaghoz képest, ami tartós strukturális kihívásokra utal. 2023-ban 1 000, 20–29 éves

emberből mindössze 11,8 nő végzett a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) területén, ami az uniós átlag, a 15 nő alatt van. Ez a tendencia hozzájárul a szakemberhiányhoz a nagy kereslettel bíró ágazatokban, azzal a kockázattal jár, hogy korlátozza az innovációs és kutatási kapacitást, és tükrözi a diákok részvételével és megtartásával kapcsolatos szélesebb körű kihívásokat, beleértve a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területére vonatkozó korlátozott iránymutatást is.

(43) Csehországban korlátokba ütközik a középfokú oktatás, különösen az általános középiskolák elégtelen kapacitásába és a diákok általános és szakirányú oktatás közötti mozgásához szükséges korlátozott rugalmasságba, ami korlátozza a diákok lehetőségeit a felsőoktatásba való sikeres továbblépésre. Az általános oktatási pályák iránti növekvő érdeklődés ellenére a kínálat nem tartott lépést a kereslettel. Noha a szakképzésben részt vevő diákok jelentős része jogosult a felsőoktatásban való részvételre, sikerességi arányuk elmarad az általános képzésben részt vevő diákokétól, ami hozzájárul a tartósan alacsony felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányához. Ezeket a kihívásokat súlyosbítja a képzett tanárok hiánya, különösen az olyan nagy kereslettel bíró területeken, mint a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika, valamint egyes régiókban, ami veszélyeztetheti az oktatás minőségét.

(44) Csehország oktatási teljesítményét erősen befolyásolja a társadalmi-gazdasági háttér, és az EU-ban itt az egyik legnagyobb a teljesítménybeli különbség a társadalmi-gazdasági szempontból előnyös és hátrányos helyzetű tanulók között. A matematika terén a 2022. évi PISA-felmérés szerint a különbség az ötödik legmagasabb volt az EU-ban. A korai iskolai nyomon követés, az iskolatípusok közötti különbségek és a roma gyermekek szegregációja hozzájárul ezekhez az eredményekhez, az oktatáshoz való hozzáférés terén fennálló tartós regionális egyenlőtlenségek mellett. Bár intézkedéseket kezdeményeztek e kihívások kezelésére, beleértve a hátrányos helyzetű tanulók magas arányával rendelkező iskoláknak szóló támogatási programot, további erőfeszítésekre van szükség. A további fejlesztések közé tartozhat a tanárok és az iskolavezetők jobb támogatása a felülvizsgált tantervek végrehajtásában és a kisebb iskolák adminisztratív terheinek csökkentésében,

AJÁNLJA, hogy Csehország 2026-ban és 2027-ben hozzon intézkedéseket a következők szerint:

1. Továbbra is igazodjon a Tanács által a nettó kiadásokra vonatkozóan 2025. január 21-én ajánlott maximális növekedési rátákhoz, egyúttal éljen a nemzeti mentesítési rendelkezés alapján a védelmi kiadások növelése érdekében biztosított rugalmassággal. Erősítse meg a védelmi kiadásokat és a védelmi felkészültséget a kiadási hatékonyság biztosítása mellett, és a költségvetést fokozatosan igazítsa ki úgy, hogy képes legyen a védelmi kiadásokat strukturálisan magasabb szinten tartani. Biztosítsa, hogy az energiaárak emelkedéséből eredő hatás enyhítése érdekében hozott intézkedések ideiglenesek legyenek, a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások védelmére vagy a nagy energiaintenzitású vállalkozások igényeinek kezelésére irányuljanak, megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket, annak szavatolása mellett, hogy az intézkedések költségvetési terhei összeegyeztethetők legyenek az uniós költségvetési keretrendszer szerinti kötelezettségvállalásokkal. Javítsa az idősebb munkavállalók további munkavégzésre való ösztönzését. Javítsa a közkiadások hatékonyságát, különösen a kiadások felülvizsgálatának és az eredményalapú mutatóknak a szisztematikus alkalmazása révén.

2. Biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében végrehajtott reformok és beruházások folytonosságát. Tartsa fenn a kohéziós politikai programok végrehajtási lendületét, adott esetben a kohéziós politikai keret félidős felülvizsgálata során a stratégiai prioritásokhoz és rugalmassági mechanizmusokhoz való átcsoportosításra építve.

3. Erősítse meg a közigazgatás kapacitását mind a központi kormányzatban, mind a hátrányos helyzetű régiókban a tehetségek vonzása és megtartása, valamint a készségek fejlesztése érdekében. Fokozza a közberuházásokat és a közigazgatás hatékonyságát a települési önkormányzatok közötti együttműködés egyszerűsítése és ösztönzése, valamint a településekre vonatkozó adófelosztási szabályok reformja révén. Egyszerűsítse a területrendezést, és javítsa az építési irodák digitalizációját, kapacitását és irányítását. Javítsa a megfizethető és szociális lakások kínálatát azáltal, hogy kiterjeszti az állami és a nonprofit szektor szerepét, és ingatlan- és jövedelemadó-reformok révén ösztönzi a meglévő lakások hatékonyabb használatát.

4. Erősítse meg a tőkepiacokat, a vállalkozások bankrendszeren kívüli finanszírozáshoz való hozzáférését, valamint a megtakarítási, beruházási és innovációs feltételeket a háztartások tőkepiaci befektetéseinek előmozdítása, a hosszú távú megtakarítási termék és a harmadik pillérhez tartozó nyugdíjalapok kialakításának javítása révén. Ösztönözze az intézményi befektetők tőzsdei és tőzsdén nem jegyzett részvényekre irányuló, valamint kockázati tőke és magántőke formájában eszközölt befektetéseit. Fokozza a pénzügyi eszközök alkalmazását, többek között erősítve a Nemzeti Fejlesztési Bank azon képességét, hogy magánfinanszírozást mozgósítson. Lendítse fel az innovációt és javítsa az üzleti környezetet az induló vállalkozásokra vonatkozó szabályozási keret javítása, a kutatási rendszer széttagoltságának csökkentése és a technológiák átvételének felgyorsítása révén, többek között a tudományos körökből származó technológiatranszfer és a K+F-adókedvezmények hatékony felhasználása révén.

5. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget, különösen a közúti közlekedés, az ipar, a fűtés és a villamosenergia-termelés terén. Biztosítson további ösztönzőket a nagy léptékű megújulóenergia-kapacitások, különösen a szélenergia-kapacitások kiépítéséhez. Korszerűsítse és bővítse a villamosenergia-hálózatokat, fokozza a fosszilis tüzelőanyagoktól mentes rugalmasságot, hajtsa végre a villamosenergia-adatközpont valamennyi funkcióját, valamint tegye lehetővé a közlekedési és ipari folyamatok villamosítását. Hozzon intézkedéseket az épületállomány – különösen a középületek – energiafogyasztásának és szén-dioxid-intenzitásának csökkentésére. Erősítse meg az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciával kapcsolatos irányítást és koordinációt valamennyi kormányzati szinten.

6. Növelje az alulreprezentált csoportok munkaerőpiaci részvételét, és egyszerűsítse a külföldi képesítések elismerését. Csökkentse a szülőket a munkába való visszatéréstől visszatartó fékeket, és javítsa a gyermekgondozási és a hosszú távú ápolási-gondozási szolgáltatások nyújtását, hogy több nőt ösztönözzön a munkaerőpiacra való belépésre. Csökkentse az alacsony jövedelmű munkavállalók adóterheit és a magas jövedelmű önálló vállalkozók mentességeit. Javítsa a készségeket és az oktatási eredményeket a részvétel növelése, a lemorzsolódók arányának csökkentése, a felsőoktatásban részt vevő diákoknak nyújtott támogatás növelése, valamint a hátrányos helyzetű iskoláknak és tanulóknak az alap- és középfokú oktatásban nyújtott támogatás növelése révén. Növelje a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén tanuló diákok és diplomások számát, különös tekintettel a nőkre. Bővítse az

általános középfokú oktatáshoz való hozzáférést, tegye lehetővé a diákok számára az általános és a szakképzés közötti átmenetet, és kezelje a tanárhiányt.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök